

Başlık	: Kovid-19'un Cinsiyetler Arası Asimetrik Maliyeti
Yazar	: Doç. Dr. Seda Demiralp - Işık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
Seri Başlığı	: Covid-19 Pandemisi Yazı Serisi
Yayın Tarihi	: 01 Mayıs 2020

İçinde bulunduğumuz günlerde konuştuğumuz konuların en başında Kovid-19'a karşı verdiğimiz sağlık mücadelesi ve bu sürecin hayatımızın çeşitli alanlarına düşen maliyeti geliyor. Bu maliyet hesaplarında sıklıkla konuşulanlar; üretimin yavaşlaması, tüketimin azalması, eğitimin sekteye uğraması gibi konular...

Daha keskin bakışlı olanlarımız bu maliyet hesaplarının bir adım ötesiyle de ilgileniyor ve söz konusu maliyetlerin toplumun değişik kesimleri arasında nasıl dağıldığına da bakıyor. Bu vesileyle anlamlı toplumsal analizler ortaya çıkıyor, bir başka deyişle Kovid toplumumuza ayna tutuyor.

İşte bu süreçte görmezden gelemeyeceğimiz bir gerçek de Kovid 19'a karşı verdiğimiz mücadelenin cinsiyetler arası asimetrik maliyeti. Kovid'in hayatı genel anlamda yavaşlattığı düşünülse de gerçek şu ki, kadınlar kendilerini yepyeni bir maratonda buldu. Sağlık, lojistik gibi alanlarda iş yükü nasıl arttıysa hane içi işlerde de kadınlara düşen yük orantısız artış gösterdi. Üstelik bu, toplumun muhafazakar kesimlerinde değil eğitilmiş, beyaz yaka çalışanların hanelerinde de böyle oldu. Kovid gösterdi ki toplumsal cinsiyet dengesi konusunda düşündüğümüzün çok daha gerisindeyiz.

Kadınların iş yükü nasıl arttı? Birincisi, sosyal mesafe kuralları neticesinde evlerde yardımcı desteğinin büyük ölçüde son bulması, ikincisi çocukların eğitimlerinin okuldan eve taşınması bu süreçteki önemli etkenler oldu. Eve gelmeyen yardımcıların rutin iş yükleri orantısız şekilde kadın aile bireylerine yüklenirken, evden eğitimlerini sürdüren küçük çocukların meşakkatli eğitim planlamalarının yükü de büyük ölçüde kadınların üzerinde.

Veli whatsapp grupları hiç olmadıkları kadar aktif; sabahtan akşama kadar hangi canlı ders ne zaman başlayacak, bunlar için hangi uygulama indirilecek, hangi çıktılar alınacak, evdeki mevcut malzemeye ödevler nasıl tamamlanabilecek, ders aralarında çocuklar ekrandan uzak tutularak nasıl oyalanacak, hiç olmadığı kadar aktif hale gelmiş mutfaklarda üç öğün ne yemekler hazırlanacak, dışardan gelen yiyecekler hangi yöntemlerle dezenfekte edilecek, bulunamayan maskelere evlerde nasıl muadil maske dikilecek ve tüm bunlara ek; eğer söz konusu olan çalışan kadınlarsa bir yandan da uzaktan çalışma koşulları minimum aksama ile nasıl sürdürülecek vs. Özetle; genç, yaşlı, yoksul, zengin, kadınlar bugünlerde hiç durmadan çalışıyor ve halkın bir kısmı yavaşlık ve yetersiz uyarandan şikayet ederken, kadınlar, özellikle çocuklu ve çalışan kadınlar bambaşka bir gerçeklik yaşıyor.

Peki bu nasıl oldu? Türk toplumu olarak, hiç değilse eğitilmiş orta sınıf hanelerinde, cinsiyet eşitliği konusunda bir dengeye ulaşmamış mıydık? Birden kendimizi böyle asimetrik bir yük dağılımı içinde nasıl bulduk? Evlere yani mahremimize kapandığımız şu günlerde "mahrem olan siyasaldır" sözü hiç olmadığı kadar anlamlı. Çünkü mahremlerimiz, tesadüfi olamayacak kadar benziyor birbirine.

Benziyor, çünkü aynı güç ilişkileri, yani aynı siyasi tablo şekillendiriyor mahremlerimizi. Kişisel olan benzersizdir, siyasi olansa benzer. Kovid-19 günlerinde evlerimiz aynı. Nasıl mı? Şöyle;

Türkiye'de cinsiyetler eşitliği mücadelesi Batı seviyesinde bir zafer kazanmaksızın dengeye oturdu. Nasıl bir dengeydi bu? Orta sınıf ailelerin çoğunda evlerde gündüzlü veya yatılı yardımcılarının çalıştığı, çocukların tüm gün -muhtemelen özel- okullarda olup okul sonrası da ya yardımcılarla ya da yardımcılarının üstlendiği yük sayesinde boş vakti kalan annelerin gözetiminde olduğu, ev halkının erkek bireylerinin ev işi veya çocuk bakımı konusunda daha az sorumluluk üstlendiği bir aile düzeninde denge bulundu.

Batı'daki hemcinslerine oranla ucuz işgücü erişimi sayesinde yardım alabilme imkanı bulan pek çok beyaz yakalı kadın birey, aile üyeleri, yöneticileri veya hükümetlerle "eşit hak ve imkanlar" prensibi için çatışmaya devam etmektense uzlaşmayı seçtiler. Böylece cinsiyet eşitsizliği prensipte değişmeksizin pragmatik olarak çözümlenerek bir denge sağlanmış oldu.

Kadınlar bu "Koronalı günlerde" işte bu uzlaşımın maliyetini yükleniyor.